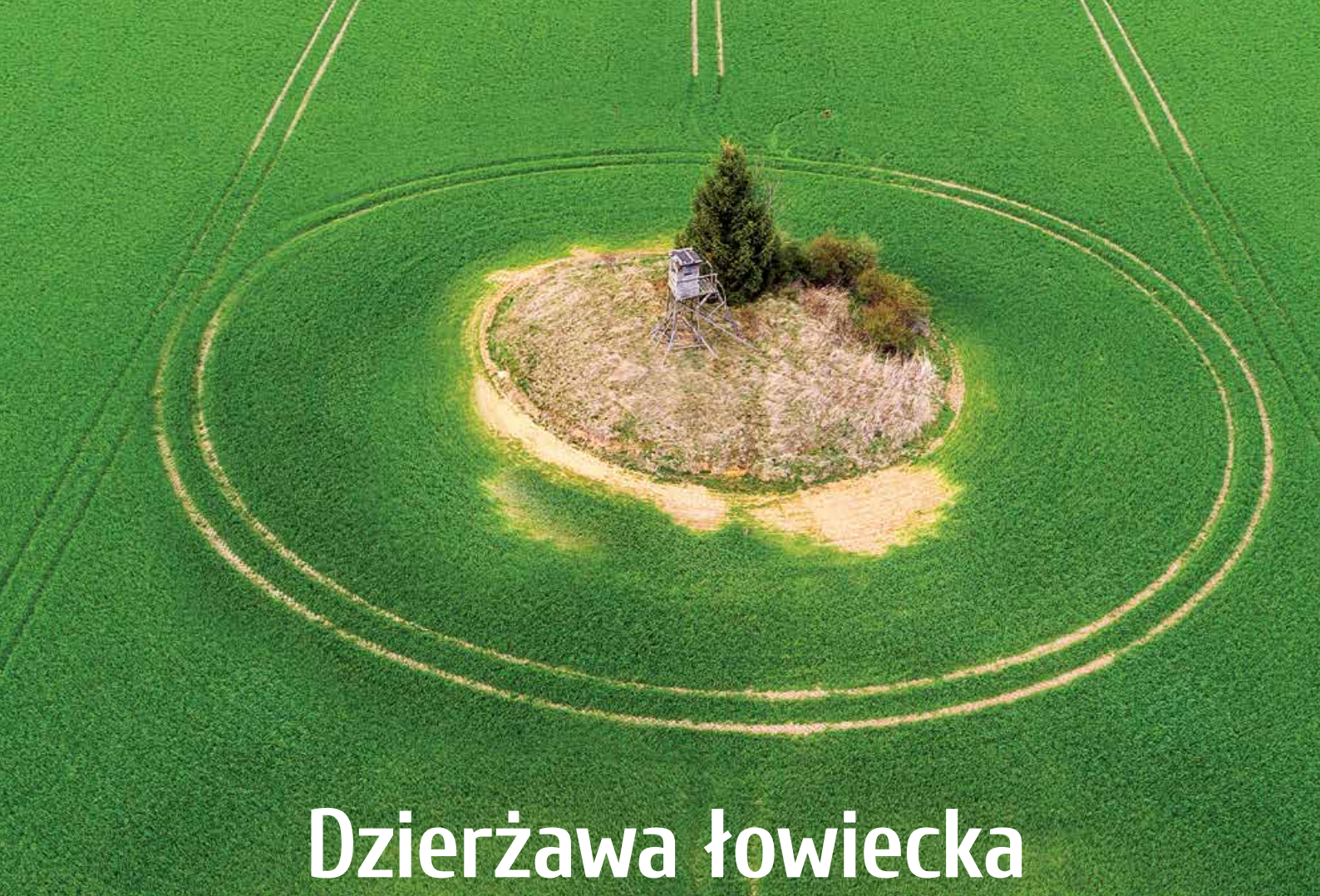

Dzierżawa łowiecka okiem prawnika

Witold Daniłowicz

W grudniu ub.r. sejm uchwalił specustawę dotyczącą zwalczania ASF-u, którą następnie senat przyjął bez poprawek. Prezydent ją podpisał i 31 stycznia br. weszła w życie. Oprócz przepisów dotyczących bezpośrednio zwalczania afrykańskiego pomoru świń ustawa zmienia też niektóre inne przepisy prawa łowieckiego – wśród nich te dotyczące dzierżawy łowieckiej. Jest to więc dobra okazja, aby przybliżyć myśliwym tę tematykę.

W powszechnej opinii przedmiotem dzierżawy łowieckiej jest obwód łowiecki. Prawo łowieckie w art. 23 definiuje go jako „obszar gruntów o ciągłej powierzchni, zamkniętej jego granicami, nie mniejszy niż trzy tysiące hektarów, na którego obszarze istnieją warunki do prowadzenia łowiectwa”. W świetle tej definicji wielu myśliwych, a także część prawników

utożsamia obwód łowiecki z gruntem, co z kolei prowadzi do wniosku, że dzierżawa łowiecka to dzierżawa gruntu. Ten pogląd należy uznać za całkowicie błędny. Obwód łowiecki jest w istocie nie tyle gruntem, ile wyodrębnionym obszarem, na którym Skarbowi Państwa przysługuje prawo polowania.

Przyczynę tego zamieszania stanowi to, że ustawodawca nie posługuje się pojęciem „prawo polowania”. Powoduje to konieczność innego opisu przedmiotu dzierżawy i w konsekwencji użycia swoistego skrótu myślowego, za jaki trzeba uznać określenie „dzierżawa obwodu łowieckiego”, co sugeruje, że mamy do czynienia z dzierżawą gruntu. Tymczasem dzierżawa obwodu łowieckiego to w istocie dzierżawa prawa polowania (nie mylić z prawem do polowania) przysługującego Skarbowi Państwa na terenie danego obwodu.

dr Witold Daniłowicz
www.wdanilowicz.pl

Dzierżawa obwodu łowieckiego
to w istocie dzierżawa prawa polowania
przysługującego Skarbowi Państwa
na terenie danego obwodu

© Janni/Adobe Stock

Zgodnie z art. 47b ust. 2 Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt w przypadku niewykonywania przez dzierżawcę obwodu łowieckiego odstrzałów sanitarnych (i niektórych innych obowiązków) z przyczyn leżących po jego stronie dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych lub starosta, na wniosek m.in. PZŁ, wypowiada umowę dzierżawy obwodu łowieckiego. Należy podkreślić, że wniosek jest właściwie poleceniem, gdyż podmiot otrzymujący taki wniosek ma obowiązek wypowiedzieć umowę. Ta sytuacja stanowi kolejny dowód na to, że PZŁ stał się *de facto* organem państwowym i przestał być związkiem myśliwych.

do kogo wniosek

Podstawową formę korzystania przez Skarb Państwa z prawa polowania stanowi wydzierżawianie go kołom łowieckim. Obwody są wydzierżawiane na wniosek PZŁ przez starostę lub dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych (działających w imieniu Skarbu Państwa) po zasięgnięciu opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwej izby rolniczej. Sformułowanie ustawowe jednoznacznie wskazuje, że rola starosty i dyrektora ogranicza się jedynie do podpisania umowy dzierżawy z kołem łowieckim wskazanym przez PZŁ. W tym kontekście trudno zrozumieć, po co te podmioty mają występować o opinię do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) czy izby rolniczej. Nawet negatywna opinia nie stanowi bowiem podstawy do odmówienia zawarcia umowy dzierżawy z kołem wskazanym przez Związek. Zgodnie ze Statutem PZŁ składanie wniosków o wydzierżawienie obwodów łowieckich leży w kompetencji zarządów okręgowych (§ 98 ust. 1 pkt 8).

Prawo łowieckie nie precyzuje, do kogo koło łowieckie zainteresowane dzierżawą obwodu ma się zwrócić ze stosownym wnioskiem. Wydaje się więc, że oferta koła powinna być złożona do zarządu okręgowego PZŁ. Właśnie takie rozwiązanie przyjął Statut PZŁ, stanowiąc, że koło łowieckie składa wniosek o dzierżawę obwodu łowieckiego w zarządzie okręgowym, w okręgu, w którym znajduje się obwód łowiecki lub jego największa część (§ 100 ust. 1). Zgodnie jednak z nowym, wprowadzonym przez specustawę art. 29b Prawa łowieckiego „tryb składania i rozpatrywania wniosków o dzierżawę obwodów ▶

3 - 5 kwietnia 2020

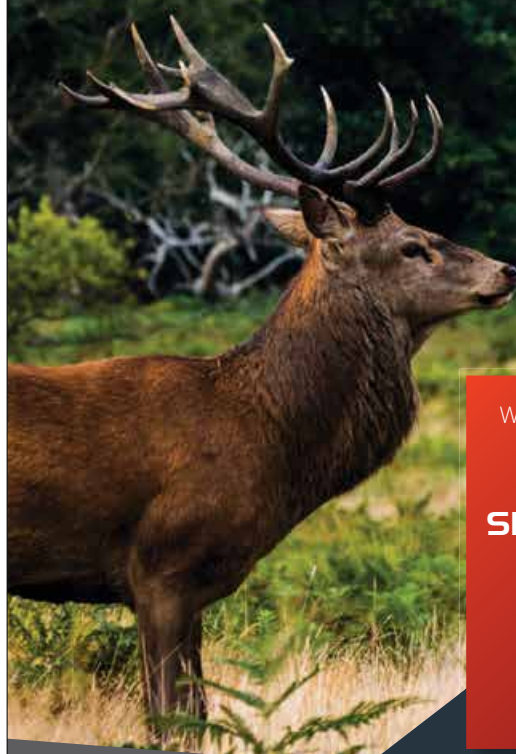
Centrum Targowo-Konferencyjne
expoSilesia
SOSNOWIEC

EXPOHunting

11. Międzynarodowe Targi Łowieckie

**Upoluj stoisko na największych
targach myśliwskich w Polsce!**

- premierowe pokazy broni • amunicja i optyka myśliwska
- odzież i akcesoria • noże i łucznictwo
- sprzęt turystyczny i survivalowy • samochody terenowe
- meble, malarstwo i rękodzieło

W tym samym terminie:

**EXPO
Shooting**

**6. Targi
Strzelectwa,
Military i Survivalu**

Kontakt:

tel. +48 510 031 319 | tel. +48 32 78 87 541

expohunting@exposilesia.pl

www.expohunting.pl

łowieckich oraz kryteria oceny tych wniosków i wnioskodawców, uwzględniając wymagania prowadzenia prawidłowej gospodarki łowieckiej i działań mających na celu zwalczanie i zapobieganie rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych zwierząt łownych”, ma określić rozporządzenie ministra właściwego ds. środowiska.

komisje ds. opiniowania

Ten nowy przepis wymaga komentarza. Pierwsze pytanie dotyczy tego, czy wspominając o „wnioskach o dzierżawę obwodów”, ustawodawca miał na myśli wnioski składane przez koła łowieckie czy wnioski składane przez zarządy okręgowe PZŁ. Jeśli weźmie się pod uwagę, że ustawodawca nie zmienił art. 29 ust. 1, zgodnie z którym obwody łowieckie są wydierżawiane na wniosek PZŁ, to wydaje się, że w nowym art. 29b chodzi jednak o wnioski składane przez koła łowieckie. Jeżeli tak, to należy przyjąć, że przepisy rozporządzenia dotyczące trybu rozpatrywania tych wniosków i stosowane przy tym kryteria będą wiążące dla zarządów okręgowych PZŁ.

Przyjęcie takiej interpretacji rodzi pytanie o aktualność tych postanowień Statutu PZŁ, które dotyczą wydierżawiania obwodów łowieckich. Czy powoływane przez okręgowe zjazdy delegatów PZŁ komisje ds. opiniowania wniosków o dzierżawę obwodów łowieckich, które przewidziano w statucie (§ 100 ust. 2 Statutu PZŁ), nadal mają rację bytu? Statut przewiduje, że członkami tych komisji mogą być wyłącznie delegaci na krajowy zjazd delegatów PZŁ oraz – z urzędu – łowczy okręgowy (łącznie nie mniej niż trzy osoby). Poza tym w pracach komisji, na prawach członka, mogą uczestniczyć przedstawiciele regionalnej dyrekcji LP, właściwej izby rolniczej oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta) (Statut PZŁ § 100 ust. 2). To ostatnie postanowienie statutowe wydaje się o tyle dziwne, że zgodnie z Prawem łowieckim obwody łowieckie są wydierżawiane na wniosek PZŁ „po zasięgnięciu opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwej izby rolniczej”. Tak więc statut przyznał tym podmiotom dużo szersze uprawnienia, niż wymaga ustawa.

Odpowiedzi na te wszystkie pytania poznamy dopiero po wydaniu przez ministra właściwego ds. środowiska stosownego rozporządzenia. Jedno nie ulega wątpliwości – nawet jeżeli ustawa utrzyma przedmiotowe komisje, to i tak będą się one musiały kierować kryteriami określonymi przez ministra.

Ponieważ rozporządzenie ministra właściwego ds. środowiska, o którym mowa w specustawie, zapewne nie pojawi się w najbliższym czasie, ustawodawca wydłużył termin na podjęcie uchwał dokonujących nowych podziałów województw na obwody łowieckie i zaliczających obwody do poszczególnych kategorii do 31 marca 2021 r. Do tej samej daty specustawa wydłużyła okres obowiązywania dotychczasowych umów dzierżawy obwodów łowieckich.

wypowiedzenie umowy

W kontekście nowych przepisów dotyczących wydierżawiania obwodów łowieckich należy też zwrócić uwagę na art. 47b ust. 2 Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Na mocy tego przepisu w przypadku niewykonywania przez dzierżawcę obwodu łowieckiego odstrzałów sanitarnych (i niektórych innych obowiązków) z przyczyn leżących po jego stronie dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych lub starosta, na wniosek powiatowego lekarza weterynarii lub PZŁ, wypowiada

umowę dzierżawy obwodu łowieckiego. Do listy podmiotów uprawnionych do złożenia takiego wniosku specustawa dodała ministra właściwego ds. środowiska. Ten przepis został ewidentnie pomyślany jako straszak na koła łowieckie – jeśli nie będziecie realizować nakazów wydawanych w ramach walki z ASF-em, to straciecie obwody. Czas pokaże, czy spełni on funkcję oczekiwaną przez autorów ustawy, ale można mieć co do tego pewne wątpliwości.

Użyte przez ustawodawcę określenie „niewykonywanie” to pojęcie wybitnie nieostre, co powoduje, że wypowiedzenie umowy dzierżawy na tej podstawie okaże się bardzo trudne. „Niewykonywanie” jest działaniem (a właściwie jego brakiem) trwającym przez jakiś okres. Nie wiadomo jednak, jak długo. Co więcej, jak wykazać niewykonywanie np. odstrzału sanitarnego. Czy można uznać, że koło będące organizatorem dwóch polowań zbiorowych, w trakcie których nie udało się pozyskać żadnego dzika, nie wykonuje nakazu? Uwagę zwraca też rola PZŁ w tym procesie – Związek to jeden z podmiotów mogących złożyć wniosek o wypowiedzenie umowy dzierżawy. Przy czym należy dodać, że jest to właściwie polecenie, gdyż podmiot otrzymujący taki wniosek ma obowiązek wypowiedzieć umowę. Ta sytuacja stanowi kolejny dowód na to, że PZŁ stał się *de facto* organem państwowym i przestał być związkiem myśliwych.

Artykuł 47b ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt przewiduje wypowiedzenie umowy dzierżawy w opisanych wyżej okolicznościach. Ponieważ ustawa nie stanowi, że chodzi tu o wypowiedzenie bez zachowania terminu wypowiedzenia, należy przyjąć, że taki termin musi być zachowany. Jego długość nie została jednak podana. Umowa dzierżawy obwodu łowieckiego jest zawierana na czas określony (10 lat) i można ją wypowiedzieć tylko z powodów w niej wymienionych, z zachowaniem uzgodnionego przez strony terminu wypowiedzenia. Tymczasem wiele obowiązujących obecnie umów dzierżawy obwodów łowieckich nie przewiduje ich wypowiedzenia z powodów, o których mowa w art. 47b specustawy.

tryb i kryteria wyboru dzierżawcy

Nowe przepisy budzą też inne wątpliwości. Wydierżawianie obwodów łowieckich stanowi sposób dysponowania majątkiem Skarbu Państwa. Ten majątek to właśnie prawo polowania wydierżawiane przez Skarb Państwa kołom łowieckim lub oddawane w zarząd w celu utworzenia OHZ-etów. Wartość rynkowa tego majątku w skali kraju jest niewątpliwie bardzo duża. Dlatego należy się zastanowić nad prawidłowością rozwiązania polegającego na tym, że określenie sposobu dysponowania takim majątkiem ustawodawca oddał w ręce ministra właściwego ds. środowiska i PZŁ, nie ustalając przy tym w ustawie ani żadnych zasad, którymi te organy powinny się kierować, ani trybu podejmowania przez nie decyzji w tej kwestii. Zarówno tryb, jak i kryteria mają zostać określone dopiero w rozporządzeniu ministra właściwego ds. środowiska.

Jednak sytuacji, w której ustawodawca upoważnia jakiś podmiot do rozporządzania majątkiem Skarbu Państwa bez określenia: a) trybu, w jakim ten podmiot podejmuje decyzję w tej sprawie, b) kryterium wyboru podmiotu, któremu majątek będzie wydierżawiony, c) trybu odwoływania się od tej decyzji, nie da się pogodzić z zasadami państwa prawa. Nie ulega wątpliwości, że taka kwestia jak kryteria wyboru dzierżawcy obwodu łowieckiego powinna zostać uregulowana ustawą. ●